CYNGOR SIR YNYS MÔN

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 6 Mawrth 2025

YN BRESENNOL:	Cynghorydd Glyn Haynes (Cadeirydd) Cynghorydd Non Dafydd (Is-gadeirydd) Cynghorwyr Geraint Bebb, Paul Ellis, Jeff M Evans, Neville Evans, Douglas M Fowlie, Kenneth Hughes, Trefor Ll Hughes MBE, Carwyn Jones, John Ifan Jones, Robert Ll Jones, Aled Morris Jones, Gwilym O Jones, Dyfed Wyn Jones, Jackie Lewis, Euryn Morris, Pip O'Neill, Derek Owen, Gary Pritchard, Dylan Rees, Alun Roberts, Dafydd Roberts, Keith Roberts, Margaret Murley Roberts, Nicola Roberts, Ken Taylor, Ieuan Williams, Robin Williams, Sonia Williams a Arfon Wyn
WRTH LAW:	Prif Weithredwr, Dirprwy Brif Weithredwr, Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc, Pennaeth Adnoddau Dynol a Thrawsnewid, Pennaeth Gwasanaethau Tai, Pennaeth Gwasanaethau Odolion Pennaeth Democratiaeth, Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol (MY), Rheolwr Polisi a'r Iaith Gymraeg (FO) (eitem 10 yn unig), Rheolwr Adnoddau Dynol (CW) (eitem 12 yn unig). Swyddog Pwyllgorau (MEH), Swyddog Gwasanaethau Pwyllgorau Gweddarlledu (FT).
YMDDIHEURIADAU:	Cynghorwyr Llio Angharad Owen, Dafydd Rhys Thomas, Alwen P Watkin a Liz Wood Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro, Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd, Pennaeth Priffyrdd, Eiddo a Gwastraff.

1. COFNODION

Cadarnhawyd bod cofnodion cyfarfodydd canlynol Cyngor Sir Ynys Môn yn gywir:-

- 3 Rhagfyr, 2024;
- 12 Rhagfyr, 2024 (Arbennig).

2. DATGAN DIDDORDEB

Bu i’r Prif Swyddogion ddatgan budd personol yn Eitem 12 – Datganiad Polisi Tâl 2025 gan adael y cyfarfod yn ystod y drafodaeth a'r bleidlais.

3. DERBYN UNRHYW GYHOEDDIADAU GAN Y CADEIRYDD, ARWEINYDD NEU'R PRIF WEITHREDWR

Gwnaeth y Cadeirydd y cyhoeddiadau canlynol:-

- Llongyfarchiadau i Mr Mike Doran a Mr Mark Wade sydd wedi derbyn cymeradwyaeth swyddogol yn ddiweddar gan yr elusen bad achub (RNLI) am achub dringwr a oedd wedi syrthio i'r môr yn Ynys Arw. Cyflwynwyd tystysgrifau i'r ddau yng Ngorsaf Bad Achub Caergybi i gydnabod hyn.

- Llongyfarchiadau i Mrs Ann Harries Jones o Undeb Amaethwyr Cymru am ennill Gwobr Aur Pencampwr y Gymraeg mewn seremoni wobrwyo yng Nghaerdydd yn ddiweddar. Mae Mrs Harries Jones wedi darparu gwasanaethau yswiriant yn Gymraeg ar yr Ynys ers dros 30 mlynedd.

- Llongyfarchiadau hefyd i MônActif ar ennill y wobr ‘Effaith ar Nofio a Diogelwch Dŵr Ysgolion’ yn ddiweddar. Cyflwynwyd y wobr gan Nofio Cymru, y Corff Llywodraethu Cenedlaethol ar gyfer Gweithgareddau Dŵr, yn eu gwobrau blynyddol yng Nghaerdydd. Cafodd MônActif ei gydnabod am ei lwyddiant wrth drefnu cyfres o ddigwyddiadau 'Nofio'n Ddiogel' ledled yr Ynys.

- Llongyfarchiadau i Mr Twm Tudur o Ynys Môn a fu’n llwyddiannus yn ddiweddar ar raglen "Y Llais".

- Llongyfarchiadau i Miss Gwen Edwards a ddaeth yn drydydd yng nghystadleuaeth Cân i Gymru 2025.

- Llongyfarchiadau i Mr Gorwel Owen o Lanfaelog a enillodd wobr Cyfraniad Arbennig yng Ngwobrau Cerddoriaeth Gymraeg y Selar y mis hwn. Mae'r wobr yn cael ei rhoi i artistiaid sydd wedi gwneud cyfraniad sylweddol i gerddoriaeth Gymraeg dros nifer o flynyddoedd.

- Llongyfarchiadau i Mr Will Young o Gaergybi sy'n aelod o Mencap Môn ac sydd ar daith gyda’r theatr ar hyn o bryd yn chwarae rhan Lennie yn "Of Mice and Men". Dyma'r ail dro iddo chwarae rhan Lennie, yn dilyn taith theatr lwyddiannus arall yn 2017.

- Llongyfarchiadau hefyd i Ms Gwenllian Howe o Frynteg. Mae’n gyn-aelod o Fand Ieuenctid Biwmares a bellach yn fyfyrwraig yng Ngholeg Brenhinol Cerdd a Drama Cymru, mae Gwenllian wedi cael ei dewis i fod yn rhan o Fand Pres Ieuenctid Ewrop a bydd yn chwarae ochr yn ochr â cherddorion ifanc o 14 o wledydd eraill pan fyddant yn dod at ei gilydd yn Stavanger, Norwy ym mis Mai.

- Estynnwyd dymuniadau gorau i Mr Kevin Williams (Kev Bach) sydd wedi gadael Capital Radio ar ôl 27 mlynedd ar radio 103 gyda Champion, Heart a Capital. Mae Kevin yn un o leisiau mwyaf adnabyddus yr Ynys ac mae wedi

rhoi llwyfan i'r Gymraeg dros y blynyddoedd yn ogystal â chefnogi nifer o ddigwyddiadau lleol.

- Llongyfarchiadau i Côr Ieuenctid Môn a enillodd wobr Côr Cenedlaethol Hŷn y Flwyddyn Barnardo's yn Neuadd Symffoni Birmingham yn ddiweddar.

* * * *

Cydymdeimlwyd â theulu Ms Marged Esli a fu farw'n ddiweddar. Roedd hi'n actores ac yn awdures adnabyddus ac fe'i magwyd yng Ngwalchmai.

* * * *

Cydymdeimlwyd â theulu'r cyn-Gynghorydd Sir ac Aelod o Senedd Cymru, Mr Peter Rogers a fu farw'n ddiweddar.

Talodd y Cynghorwyr Jeff Evans ac Aled Morris Jones deyrnged i'r diweddar Mr Peter Rogers am ei waith fel Cynghorydd Sir ac Aelod o Gynulliad Cymru a'i gyfraniad i'r gymuned ffermio.

* * * *

Cydymdeimlwyd â theulu'r Cyn-gynghorydd Sir Glyn Jones a fu farw'n ddiweddar. Roedd Mr Jones yn Gyn-gadeirydd y Cyngor ac yn Aelod Portffolio Tai tra bu'n gwasanaethu ar y Cyngor.

Talodd y Cynghorydd Aled Morris Jones deyrnged i'r diweddar Mr Glyn Jones am ei waith fel Cynghorydd Sir a Chyn-gadeirydd y Cyngor a'i waith fel Aelod Portffolio Tai.

* * *

Cydymdeimlwyd hefyd â theulu’r Cyn-gynghorydd John Rowlands a fu farw'n ddiweddar. Roedd Mr Rowlands hefyd yn Gyn-gadeirydd y Cyngor ac yn cynrychioli Ward Llangoed.

Talodd y Cynghorydd Carwyn Jones deyrnged i'r diweddar Mr John Rowlands am ei waith fel Cynghorydd Sir a Chadeirydd y Cyngor. Gwasanaethodd y Cynghorydd Rowlands hefyd fel Cynghorydd Sir ar hen Gyngor Sir Gwynedd gan gynrychioli Wardiau Llanddona a Llangoed.

* * * *

Cydymdeimlwyd ag unrhyw Aelod o'r Cyngor Sir neu Staff a oedd wedi cael profedigaeth. Safodd Aelodau a Swyddogion mewn tawelwch i gofio amdanynt.

4. CYFWYNO DEISEBAU

Ni dderbyniwyd unrhyw ddeisebau.

5. RHYBUDD O GYNNIG YN UNOL Â RHEOL 4.1.13.1 O'R CYFANSODDIAD

Cyflwynwyd – Hysbysiad o Gynnig gan y Cynghorydd Geraint Bebb:-

'Yn 2014, dynododd Ystâd y Goron ardal o wely'r môr oddi ar arfordir Ynys Cybi ar gyfer ynni'r llanw. Y nod i gynllun Morlais yw chwarae rhan i fynd i'r afael â newid hinsawdd gan sicrhau budd economaidd a chymdeithasol i gymunedau Ynys Môn, ond er mwyn gwneud hynny, mae'n rhaid talu les blynyddol i Ystâd y Goron.

Amcangyfrifir bod Ystâd y Goron yn berchen ar 65% o flaendraethau a gwelyau afonydd y wlad, a dros 50,000 o erwau o dir. Mae gwerth daliadau Ystâd y Goron yng Nghymru wedi codi o £96m yn 2020 i dros £853m yn 2023.

Dangosodd arolwg barn YouGov a gynhaliwyd yn 2023 fod 58% o bleidleiswyr Cymru o blaid i Gymru gymryd rheolaeth o asedau'r ystâd yng Nghymru yn hytrach na'i bod yn aros yn nwylo Trysorlys y DU.

Bydd hyn yn gwneud Cymru'n gyfartal a'r Alban sydd wedi cael yr hawl ers 2017. Mae coffrau ystâd y goron yn yr Alban yn werth dros £100m y flwyddyn. Swm sy'n gallu gwneud gwahaniaeth.

Gofyn ydwyf felly i ychwanegu enw ein hawdurdod at yr ymgyrch hon, gan y gallai newid bywydau a gwella ein holl gymunedau. Dylai Cymru, fel gwlad, fod â rheolaeth lwyr dros ei hasedau ei hun fel bod yr elw o fudd i'n cymunedau a'n gwlad fel y nodais yn yr esiampl o brosiect Morlais.

Rwyf yn gofyn i fy nghyd gynghorwyr am eu cefnogaeth i ofyn i Arweinydd ein Cyngor ysgrifennu at Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU a gwneud datganiad cyhoeddus yn galw am ddatganoli Ystâd y Goron i Gymru a hynny fel mater o frys.'

Eiliodd y Cynghorydd Arfon Wyn y Cynnig.

Dywedodd y Cynghorydd Pip O'Neill fod angen rheoli disgwyliadau o ran yr incwm y gellid ei gynhyrchu o ddatganoli Ystâd y Goron i Gymru gan fod gan yr Alban flaendraeth sylweddol fwy. Dywedodd eu bod nhw fel Grŵp Llafur ar y Cyngor yn cefnogi'r cynnig ond eu bod yn siomedig bod y Llywodraeth Lafur yn San Steffan wedi pleidleisio yn erbyn galwadau am reolaeth dros Ystâd y Goron i weinidogion yng Nghymru.

Mewn ymateb i gyfeiriad gan y Cynghorydd Douglas M Fowlie a ddywedodd ei bod yn ymddangos nad yw llythyrau a anfonwyd ar wahanol bynciau at Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU yn cael eu hateb, dywedodd y Prif Weithredwr mai pwysigrwydd anfon llythyrau at y ddwy Lywodraeth yw codi'r proffil a chofnodi pryderon pwysig a godir gan y Cyngor hwn. Gan fod yr ohebiaeth yn faterion gwleidyddol, maent yn cael eu hanfon at Uwch Weinidogion Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU. Sicrhaodd y bydd yn mynd ar drywydd y

mater ac yn gwneud yn siŵr bod ymateb yn cael ei dderbyn i'r materion a godwyd gan y Cyngor hwn.

Yn dilyn pleidlais unfrydol:-

Pasiwyd y cynnig.

6. ADOLYGIAD CANOL BLWYDDYN AR REOLI'R TRYSORLYS 2024/2025

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fel y'i cyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ar 18 Chwefror, 2025 i'w dderbyn gan y Cyngor.

PENDERFYNWYD yn unfrydol i dderbyn Adroddiad Adolygiad Canol Blwyddyn ar Reoli'r Trysorlys ar gyfer 2024/2025.

7. STRATEGAETH GYFALAF -2025-2030

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fel y'i cyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ar 27 Chwefror, 2025 i'w dderbyn gan y Cyngor.

PENDERFYNWYD yn unfrydol i dderbyn y Strategaeth Gyfalaf 2025-20230.

8. DATGANIAD STRATEGAETH RHEOLI'R TRYSORLYS 2025/2026

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fel y'i cyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ar 27 Chwefror, 2025 i'w dderbyn gan y Cyngor.

PENDERFYNWYD yn unfrydol i gymeradwyo Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2025/2026.

9. CYLLIDEB 2025/2026

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fel y'i cyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ar 29 Chwefror, 2024 i'w dderbyn gan y Cyngor.

Dywedodd y Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid a Gwasanaethau Tai fod hon wedi bod yn gyllideb heriol i'w chyflwyno. Nododd fod y setliad terfynol yng Nghymru yn cynnwys llawr, a oedd yn codi'r isafswm cynnydd i awdurdodau lleol i 3.8%. Gan mai cynnydd o 3.6% oedd setliad dros dro Ynys Môn, mae setliad terfynol Ynys Môn wedi cynyddu o £277k, i £135.881m. Pe bai'r Cyngor yn ceisio gwneud iawn am y diffyg yn y gyllideb trwy'r Dreth Gyngor yn unig, byddai'n golygu codi'r Dreth Gyngor o 20.6%. Yn ogystal â hyn, nododd y setliad terfynol y dylid rhoi grant pellach o £30m ledled Cymru, a fyddai'n rhoi cymorth i dalu'r costau sy'n wynebu awdurdodau lleol ar gyfer costau gofal cymdeithasol gwasanaeth oedolion. Bydd y £30m ychwanegol hwn yn darparu oddeutu £750k i'r Cyngor hwn mewn cyllid grant ychwanegol. Mae wedi galluogi'r Cyngor i

gynyddu'r cronfeydd wrth gefn i'w defnyddio o £2m i £2.459m i gydbwyso'r gyllideb. Yn sgil y cyllid ychwanegol ac o ystyried yr ymatebion o'r ymgynghoriad cyhoeddus, dywedodd fod y Pwyllgor Gwaith wedi cynnig y newidiadau canlynol i'r gyllideb arfaethedig gychwynnol, sef peidio â gweithredu'r cynnig i gyflwyno ffioedd gwasanaeth ar gyfer unedau diwydiannol a busnes, peidio â gweithredu'r cynnig i leihau nifer y diwrnodau y mae canolfannau ailgylchu'r Cyngor ar agor a neilltuo £217k i dalu costau newid offer TG mewn ysgolion yn y dyfodol. Eglurodd, gan fod y Pwyllgor Gwaith eisoes wedi gwneud darpariaeth ar gyfer Gwasanaethau Oedolion yn y gyllideb arfaethedig gychwynnol, gellir defnyddio'r cyllid grant mewn mannau eraill a gellir ei ddefnyddio i helpu i ostwng y cynnydd yn y Dreth Gyngor i 8.5% (7.85% ar gyfer gwasanaethau'r Cyngor a 0.65% ar gyfer y cynnydd yn ardoll y Gwasanaeth Tân) gan wneud cynnydd Ynys Môn yr ail isaf o gynghorau Gogledd Cymru. O ganlyniad bydd tâl Band D yn £1,705.95, cynnydd o £133.65 (£2.57 yr wythnos)).

Cyfeiriodd y Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid a Gwasanaethau Tai at y Gyllideb Gyfalaf o £44.294m ar gyfer 2025/2026. Mae sefyllfa'r gyllideb gyfalaf wedi bod yn heriol ers tro ac er bod y Cyllid Cyfalaf Cyffredinol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer 2025/26 £401k yn uwch na dyraniad 2024/25, dyma'r cynnydd sylweddol cyntaf y mae'r Cyngor wedi'i dderbyn ers nifer o flynyddoedd. Fodd bynnag, nid yw'n gwneud iawn am yr erydiad yng ngwerth y cyllid oherwydd chwyddiant ac o ystyried bod deunyddiau adeiladu wedi cynyddu dros 100% dros y blynyddoedd diwethaf.

At hyn, dywedodd y Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid a Gwasanaethau Tai fod angen i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru ariannu awdurdodau lleol yn briodol a bod angen edrych ar y fformiwla a ddefnyddir yng Nghymru i ddosbarthu adnoddau i awdurdodau lleol.

Cynigiodd y Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid a Gwasanaethau Tai yr argymhellion i'r Cyngor llawn fel y gwelir yn (a), (b) ac (c) o'r adroddiadau.

Rhoddwyd cyfle i aelodau wneud sylwadau a gofyn cwestiynau. Ymatebodd Arweinydd y Cyngor, Aelod Portffolio Cyllid a Thai, yr Aelodau Portffolio perthnasol, y Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 i gwestiynau a materion a godwyd gan y pwyllgor yn y drafodaeth ddilynol fel a ganlyn:-

- Mae'r cynnydd parhaus yn y Dreth Gyngor yn anghynaliadwy gan fod pobl yn cael trafferth talu eu Treth Gyngor flwyddyn ar ôl blwyddyn ynghyd â chynnydd mewn prisiau ynni ac mae rhai pobl o'r farn mai'r unig wasanaeth maen nhw'n ei dderbyn gan y Cyngor yw gwagio eu biniau. Dylai'r ddwy lywodraeth ystyried proses decach o gasglu'r Dreth Gyngor.

  Mewn ymateb cytunwyd bod angen adolygu'r system Dreth Gyngor ond mae'n rhaid i awdurdodau lleol gydymffurfio â'r system bresennol. Mae'r gyllideb eleni wedi bod yn heriol ac wedi arwain at ddefnyddio cronfeydd wrth gefn, rhai toriadau i wasanaethau a'r cynnydd yn y Dreth Gyngor i gydbwyso'r gyllideb. Gan fod y boblogaeth yn heneiddio, mae'r galw am wasanaethau i oedolion yn cynyddu ac mae hynny wedi arwain at orwariant o fewn y

gwasanaeth. Nodwyd bod sylwadau wedi'u mynegi ar y cyfryngau cymdeithasol bod angen i'r Awdurdod gael ei weinyddu'n debyg i fusnes. Rhaid i Awdurdodau Lleol ymateb i anghenion gofal y rhai sy'n agored i niwed ac nid yw'n gallu gwrthod person sydd mewn angen mawr am gymorth.

Wrth fynd i'r afael â'r sylwadau ynglŷn â dim ond casglu biniau trigolion a wneir gan y Cyngor, amlinellodd yr Arweinydd y gwasanaethau statudol a ddarperir gan y Cyngor.

- Mae Llywodraeth Cymru wedi parhau i dynnu sylw at ddiffyg cyllid priodol gan Lywodraethau'r DU sy'n arwain at lai o adnoddau i'w dosbarthu i lywodraeth leol. Nodwyd bod yr awdurdod hwn yn Gyngor ymatebol a gall ymateb i sefyllfaoedd gwahanol fod yn risg ac yn wendid.

  Mewn ymateb, tynnwyd sylw at y ffaith bod y Cyngor hwn yn Awdurdod effeithlon ac effeithiol sydd â'r gyfradd Dreth Gyngor isaf yng Ngogledd Cymru. Mae Archwilio Cymru wedi canmol y Cyngor mewn Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ddiweddar am y ffordd y mae wedi perfformio gyda'r gyllideb refeniw dros y blynyddoedd a'r defnydd darbodus o gronfeydd wrth gefn i gau'r bwlch yn y broses pennu'r gyllideb. Dywedodd yr Arweinydd fod angen setliad gan Lywodraeth Cymru am sawl blwyddyn yn hytrach na dibynnu ar setliadau blynyddol.

- Cyfeiriwyd at Gynllun y Cyngor 2023-2028 sy'n tynnu sylw at yr amcanion strategol i hyrwyddo cyfleoedd ac i ddatblygu economi'r Ynys. Gallai'r Ynys elwa o Gyllid Codi'r Gwastad, statws Porthladd Rhydd, Parc Ffyniant, datblygiad newydd ar safle'r 2Sisters yn Llangefni, potensial Wylfa Newydd a Pharc Gwyliau Penrhos yng Nghaergybi ond mae'n ymddangos nad yw'r cyfleoedd i bobl ifanc aros a gweithio ar yr Ynys yn cael eu gwireddu a'u bod o ganlyniad yn symud i ffwrdd i weithio.

  Mewn ymateb, dywedodd yr Arweinydd fod Cynllun y Cyngor yn gynllun 5 mlynedd, a gobeithio y bydd y cyfleoedd yn cael eu gwireddu i sicrhau dyfodol gwell i drigolion yr Ynys. Fodd bynnag, mae cyfleoedd datblygu yn cymryd amser i'w gwireddu, a sicrhaodd fod gwaith parhaus yn cael ei wneud i fwrw ymlaen â'r prosiectau hyn a restrir uchod.

- Dylid ymchwilio i'r cynnydd cenedlaethol mewn llety gwyliau sy'n cael eu gosod ac sy'n osgoi talu'r Dreth Gyngor a allai gynhyrchu cyllid ychwanegol i awdurdodau lleol. Mynegwyd bod rhai eiddo'n manteisio ar ardrethi busnes.

  Mewn ymateb, dywedodd y Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid a Gwasanaethau Tai fod gwaith yn mynd rhagddo i gyflogi person i adolygu'r llety gwyliau sy'n cael eu gosod. Ar hyn o bryd mae'r Swyddfa Brisio yn gwerthuso rheolau newydd ar gyfer gosod llety gwyliau yng Nghymru a bydd angen i fusnesau sy'n gosod llety gwyliau gael eu defnyddio am 182 diwrnod y flwyddyn i fod yn gymwys ar gyfer ardrethi busnes. Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod y Swyddog Prisio yn adolygu'r eiddo sy'n talu ardrethi busnes ar eu heiddo ar hyn o bryd, a

byddant yn dychwelyd i bremiwm llawn y Dreth Gyngor os nad ydynt yn bodloni rheolau newydd Llywodraeth Cymru ar gyfer gosod y llety gwyliau.

- Mae'r premiwm o 100% ar gartrefi gwag wedi arwain at deuluoedd lleol o Gymru yn cael trafferth talu'r taliadau ar ôl etifeddu eiddo teuluol. Nid yw rhai teuluoedd yn gallu rhentu na gwerthu'r eiddo oherwydd costau adnewyddu ac nid yw rhai teuluoedd eisiau gwerthu'r cartrefi teuluol a etifeddir ganddynt. Tynnwyd sylw at y ffaith bod yr incwm a gynhyrchir o'r premiwm ar ail gartrefi a chartrefi gwag wedi cynhyrchu £6.3m i'r Cyngor hwn.

  Mewn ymateb, dywedodd y Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid a Gwasanaethau Tai fod y premiwm 100% ar gartrefi gwag yn gymhelliant i annog pobl i adnewyddu, gwerthu neu rentu eu heiddo fel eu bod ar gael i bobl fyw yn y tai hyn. Mae lefel Premiwm y Dreth Gyngor ar gyfer ail gartrefi a chartrefi gwag wedi'i gadw ar 100% ar gyfer 2025/2026 er bod opsiwn i godi'r premiwm hyd at 300%. Dywedodd yr Arweinydd fod 800 o bobl ar y rhestr tai cymdeithasol a bod 800 o eiddo gwag cyfatebol ar hyn o bryd a bod argyfwng cenedlaethol a lleol o ran digartrefedd a thlodi.

- Cyfeiriwyd at effeithlonrwydd ynni ysgolion ar yr Ynys gyda chostau gwresogi Ysgol Corn Hir, Llangefni yn £40k am chwarter. Mewn ymateb, dywedodd y Prif Weithredwr mai costau gwresogi Ysgol Corn Hir oedd £42,800 am dri chwarter ers mis Ebrill y llynedd.

- Cyfeiriwyd at lwyddiant Tai Clyd i ganiatáu i blant a phobl ifanc sydd mewn gofal allu byw a derbyn eu haddysg yn eu cymunedau lleol. Holwyd pam fod rhai plant mewn gofal yn dal i orfod cael eu lleoli y tu allan i'r sir sy'n gostus.

  Mewn ymateb, dywedodd Aelod Portffolio Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd fod y lleoliadau y tu allan i'r sir ar gyfer plant a phobl ifanc sydd angen gofal arbenigol oherwydd profiadau o drawma, anawsterau dysgu neu broblemau iechyd meddwl difrifol. Cyfeiriodd at lwyddiant darpariaeth Tai Clyd ar Ynys Môn a dywedodd ei fod yn gobeithio y bydd mwy o ddarpariaethau o'r fath yn y dyfodol. Nododd fod 161 o blant a phobl ifanc yng ngofal y Cyngor ar hyn o bryd.

Pleidleisiodd 24 o blaid, 7 yn erbyn ac ni wnaeth unrhyw un ymatal.

PENDERFYNWYD:-

• Cymeradwyo'r gyllideb gyfalaf ar gyfer 2025/2026.
• Derbyn y Penderfyniad drafft ar y Dreth Gyngor fel y nodir yn (c) yn yr Agenda:-

1. PENDERFYNWYD

(a) Yn unol ag argymhellion y Pwyllgor Gwaith, mabwysiadu Cyllideb 2025/26, yn Adran 5, fel Strategaeth Cyllideb o fewn yr ystyr a roddir yn y Cyfansoddiad, ac i gadarnhau y daw'n rhan o'r fframwaith cyllidebol ac eithrio'r ffigyrau a ddisgrifir fel rhai cyfredol.

(b) Yn unol ag argymhellion y Pwyllgor Gwaith, mabwysiadu cyllideb refeniw 2025/26 fel y'i nodir yn adroddiad y Gyllideb 2025/26 ag Atodiad 1 ac Atodiad 2.

(c) Yn unol ag argymhellion y Pwyllgor Gwaith, mabwysiadu cyllideb cyfalaf fel y'i nodir yn adroddiad Cyllideb Cyfalaf 2025/26.

(ch) Dirprwyo i'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Cyllid 151 y pŵer i wneud addasiadau rhwng penawdau yng Nghyllideb Arfaethedig Derfynol 2025/26 yn Atodiad 2 er mwyn cyflawni penderfyniadau'r Cyngor. Hefyd, dirprwyo i'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 y pŵer i drosglwyddo hyd at £50k yr eitem o'r gronfa wrth gefn gyffredinol. Bydd unrhyw eitem sy'n fwy na £50k angen cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith cyn y gwneir unrhyw drosglwyddiad o'r gronfa wrth gefn gyffredinol.

(d) Dirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith, ym mlwyddyn ariannol 2025/26, y pwerau i drosglwyddo cyllidebau rhwng penawdau fel a ganlyn

(i) pwerau heb gyfyngiad i wario pob pennawd cyllidebol unigol yn Atodiad 2 Cyllideb Arfaethedig Derfynol 2025/26 yn erbyn pob gwasanaeth unigol, ar y gwasanaeth perthnasol;

(ii) pwerau i gymeradwyo'r defnydd o arian gwasanaethau a chronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i gyllido cynigion gwariant untro sy'n cyfrannu tuag at gyflawni amcanion y Cyngor a gwella gwasanaethau;

(iii) pwerau i drosglwyddo o'r ffynonellau incwm newydd neu uwch.

(dd) Dirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith, mewn perthynas â'r flwyddyn ariannol 2025/26 ac ar gyngor y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) – Swyddog Adran 151, y pŵer i ryddhau hyd at £250k o falansau cyffredinol i ddelio gyda blaenoriaethau yn codi yn ystod y flwyddyn.

(e) Dirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith, mewn perthynas â'r cyfnod hyd at 31 Mawrth 2026 y pwerau a ganlyn:-

(i) pwerau i wneud ymrwymiadau newydd o gyllidebau refeniw y dyfodol hyd at y symiau a nodir ar gyfer blaenoriaethau newydd yn y Cynllun Ariannol Tymor Canol;

(ii) y pwerau a'r ddyletswydd i baratoi cynlluniau i wneud arbedion cyllidebol refeniw fel yr awgrymir yn y Cynllun Ariannol Tymor Canol;

(iii) pwerau i drosglwyddo cyllidebau rhwng prosiectau cyfalaf yn adroddiad Cyllideb Cyfalaf 2025/26 ac ymrwymo adnoddau yn y blynyddoedd dilynol gan gydymffurfio gyda'r fframwaith cyllidebol.

(f) Pennu a chymeradwyo'r dangosyddion darbodus a rhai'r trysorlys sy'n amcangyfrifon a therfynau ar gyfer 2025/26 ac ymlaen fel sy'n ymddangos yn yr adroddiad Datganiad ar Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2025/26.

(ff) Cymeradwyo'r Datganiad ar Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2025/26 a Strategaeth Gyfalaf 2025/26.

(g) Cadarnhau y bydd eitemau 1(b) i (ff) yn dod yn rhan o'r fframwaith cyllidebol.

2. **PENDERFYNWYD** mabwysiadu a chadarnhau i bwrpas y flwyddyn ariannol 2023/24 benderfyniad y Cyngor Sir, a gynhaliwyd ar 10 Mawrth 1998, bod y Cyngor Sir yn pennu lefel y disgownt sy'n gymwys i Ddosbarth penodedig A a Dosbarth penodedig B o anheddau dan Adran 12 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (a ddiwygiwyd), a ddisgrifir gan Reoliadau'r Dreth Gyngor (Dosbarthau Penodedig ar Anheddau) (Cymru) 1998, fel a ganlyn:-

Dosbarth Rhagnodedig A Dim Disgownt
Dosbarth Rhagnodedig B Dim Disgownt

3. **PENDERFYNWYD** mabwysiadu a chadarnhau i bwrpas y flwyddyn ariannol 2025/26 benderfyniad y Cyngor Sir a gynhaliwyd ar 6 Mawrth 2007 bod y Cyngor Sir yn pennu lefel disgownt sy'n gymwys i Ddosbarth penodedig C o anheddau dan Adran 12 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (a ddiwygiwyd), a ddisgrifir gan y Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sail y Dreth Gyngor) a'r Dreth Gyngor (Dosbarthau Rhagnodedig ar Anheddau) (Cymru) (Diwygiad) 2004, fel a ganlyn :-

Dosbarth Rhagnodedig C Dim Disgownt

4. **PENDERFYNWYD** datgymhwyso unrhyw ddisgownt(au) a ganiatawyd i anheddau gwag tymor hir ac anheddau a ddefnyddir yn achlysurol (y cyfeirir atynt fel arfer fel ail gartrefi) ac i amrywio penderfyniad y Cyngor llawn a wnaed ar 28 Chwefror 2018 a gosod am y flwyddyn ariannol 2025/26 swm uwch o'r Dreth Gyngor (sef premiwm y Dreth Cyngor) o 100% o gyfradd safonol y Dreth Gyngor ar gyfer anheddau gwag hirdymor neu ar gyfer anheddau a ddefnyddir o bryd i'w gilydd (y cyfeirir atynt fel arfer fel ail gartrefi) i osod swm uwch o Dreth Gyngor (sef premiwm y Dreth Gyngor) o 100% o dan Adrannau 12A a 12B o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 fel y'i mewnosodwyd gan Adran 139 o Ddeddf Tai (Cymru) 2014.

5. Nodi bod y Cyngor, yn ei gyfarfod ar 28 Chwefror 1996, wedi penderfynu na fydd yn ymdrin ag unrhyw gostau sy’n wynebu’r Cyngor mewn rhan o'i ardal na thalu unrhyw ardoll neu ardoll arbennig fel costau arbennig a bod y penderfyniadau i barhau mewn grym hyd oni fyddant yn cael eu diddymu'n benodol.

6. Y dylid nodi bod y Pwyllgor Gwaith, yn ei gyfarfod ar 26 Tachwedd 2024, wedi cymeradwyo’r symiau a gyfrifwyd gan Gyngor Sir Ynys Môn fel sail y Dreth Gyngor ar gyfer 2025/26 a nodi ymhellach bod y Cyngor llawn yn ei gyfarfod ar 11 Rhagfyr 2018 wedi cymeradwyo y bydd y Cynllun Gostyngiadau’r Dreth Gyngor yn lleol yn parhau fel y mae am y blynyddoedd dilynol oni bai y caiff ei ddiwygio’n sylweddol. Nodwyd hefyd fod y Cyngor llawn yn ei gyfarfod ar 28 Chwefror 2018 wedi mabwysiadu a chymeradwyo Polisi Dewisol y Dreth Gyngor leol dan Adran 13A Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 gan ddirprwyo i’r Pwyllgor Gwaith y pŵer i ddirymu, ailddeddfu ac/neu ddiwygio’r Polisi. Diwygiodd y Pwyllgor Gwaith y Polisi yma ar 03 Mawrth 2022

7. Yn ei gyfarfod ar 26 Tachwedd 2024, penderfynodd y Pwyllgor Gwaith, yn unol â Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sail y Dreth Gyngor)(Cymru) 1995 (SI19956/2561) fel y’i diwygiwyd gan SI1999/2935 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sail y Dreth Gyngor) a’r Dreth Gyngor (Dosbarthau Rhagnodedig o Anheddau)(Cymru)(Diwygiad) 2004, a’r Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sail y Dreth Gyngor)(Cymru)(Diwygiad) 2016, gymeradwyo’r symiau a gyfrifwyd gan Gyngor Sir Ynys Môn fel sail y dreth ac ar gyfer rhannau o’r ardal, am y flwyddyn 2025/26, fel a ganlyn:-

a) **33,472.17** yw'r swm a bennwyd gan y Pwyllgor Gwaith fel sail treth gyngor Cyngor Sir Ynys Môn am y flwyddyn.

b) Mae’r rhannau o ardal y Cyngor, sef y symiau a gyfrifwyd gan y Pwyllgor Gwaith fel y sail ar gyfer dreth gyngor Cyngor Sir Ynys Môn am y flwyddyn ar gyfer anheddau yn y rhannau hynny o’i ardal lle mae un neu fwy o eitemau arbennig yn berthnasol, fel a ganlyn:-

Ardaloedd Cynghorau Tref/Cymuned	**Sail y Dreth 2025/26**
Amlwch	1,558.06
Biwmares	1,162.14
Caergybi	4,100.82
Llangefni	2,136.18
Porthaethwy	1,525.77
Llanddaniel-fab	382.90

Ardaloedd Cynghorau Tref/Cymuned	Sail y Dreth 2025/26
Llanddona	422.03
Cwm Cadnant	1,234.98
Llanfair Pwllgwyngyll	1,336.39
Llanfihangel Ysgeifiog	714.60
Bodorgan	486.31
Llangoed	702.13
Llangristiolus & Cerrigceinwen	652.47
Llanidan	427.80
Rhosyr	1,061.75
Penmynydd	250.14
Pentraeth	613.98
Moelfre	706.87
Llanbadrig	716.15
Llanddyfnan	522.47
Llaneilian	652.66
Llannerch-y-medd	544.50
Llaneugrad	210.59
Llanfair Mathafarn Eithaf	2,036.74
Cylch y Garn	436.31
Mechell	593.58
Rhos-y-bol	491.43
Aberffraw	322.08
Bodedern	452.11
Bodffordd	430.38
Trearddur	1,519.06
Tref Alaw	274.15
Llanfachraeth	237.62
Llanfaelog	1,456.45
Llanfaethlu	289.73
Llanfair-yn-Neubwll	587.89
Fali	1,085.57
Bryngwran	369.72
Rhoscolyn	396.18
Trewalchmai	371.48
Cyfanswm Sail y Dreth Gyngor	**33,472.17**

8. Bod y symiau a ganlyn bellach yn cael eu pennu gan y Cyngor ar gyfer y flwyddyn 2025/26, yn unol ag Adrannau 32 i 36 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992:-

a) £261,985,133 sef cyfanswm y symiau y mae'r Cyngor yn eu hamcangyfrif ar gyfer yr eitemau a nodwyd yn Adran 32(2) (a) i (d) y Ddeddf.

b) £66,797,928 sef cyfanswm y symiau y mae'r Cyngor yn eu hamcangyfrif ar gyfer yr eitemau a nodir yn Adran 32(3)(a) ac (c) o'r Ddeddf.

c) £195,187,205 sef y swm y mae'r cyfanswm yn 8(a) uchod yn fwy na'r cyfanswm yn 8(b) uchod, a gyfrifir gan y Cyngor, yn unol ag Adran 32(4) o'r Ddeddf, fel ei ofyniad cyllidebol ar gyfer y flwyddyn.

ch) £135,881,460 sef cyfanswm y symiau y mae'r Cyngor yn amcangyfrif a fydd yn daladwy am y flwyddyn i gronfa’r cyngor mewn perthynas â chyfraddau annomestig wedi'u hailddosbarthu, grant cynnal refeniw a grant penodol, llai unrhyw swm a gyfrifir yn unol ag Adran 33(3) o'r Ddeddf.

d) £1,771.79 sef y swm yn 8(c) uchod llai y swm yn 8(ch) uchod, y cyfan wedi'i rannu â'r swm yn 7(a) uchod, a gyfrifir gan y Pwyllgor Gwaith, yn unol ag Adran 33(1) o'r Ddeddf, fel swm sylfaenol ei threth gyngor am y flwyddyn.

dd) £2,203,901 sef cyfanswm yr holl eitemau arbennig y cyfeirir atynt yn Adran 34(1) o'r Ddeddf.

e) £1,705.95 sef y swm yn 8(d) uchod llai y canlyniad a geir drwy rannu'r swm yn 8(dd) uchod â'r swm yn 7(a) uchod, a gyfrifir gan y Pwyllgor Gwaith, yn unol ag Adran 34(2) o'r Ddeddf, fel swm sylfaenol ei threth gyngor am y flwyddyn ar gyfer anheddau yn y rhannau hynny o'i hardal nad oes unrhyw eitem arbennig yn ymwneud â nhw.

f)

Ardaloedd Cyngor Cymuned / Tref		**Band D cyfatebol fesul ardal gan gynnwys Cyngor Ynys Môn ac elfennau Cyngor Cymuned / Tref**
Amlwch	£	1,784.34
Biwmares	£	1,738.17
Caergybi	£	1,885.68
Llangefni	£	1,868.22
Porthaethwy	£	1,801.26
Llanddaniel-fab	£	1,747.62
Llanddona	£	1,726.11
Cwm Cadnant	£	1,733.67
Llanfair Pwllgwyngyll	£	1,795.77
Llanfihangel Ysgeifiog	£	1,741.59
Bodorgan	£	1,733.13
Llangoed	£	1,744.38
Llangristiolus a Cerrig Ceinwen	£	1,718.19
Llanidan	£	1,748.07
Rhosyr	£	1,740.60
Penmynydd	£	1,745.91
Pentraeth	£	1,736.19
Moelfre	£	1,726.47
Llanbadrig	£	1,752.57
Llanddyfnan	£	1,728.90
Llaneilian	£	1,743.84
Llannerch-y-medd	£	1,749.69
Llaneugrad	£	1,724.94
Llanfair Mathafarn Eithaf	£	1,740.69
Cylch y Garn	£	1,724.31
Mechell	£	1,724.49
Rhos-y-bol	£	1,722.24
Aberffraw	£	1,743.21
Bodedern	£	1,739.16
Bodffordd	£	1,740.78
Trearddur	£	1,729.62
Tref Alaw	£	1,730.52
Llanfachraeth	£	1,764.90
Llanfaelog	£	1,736.19
Llanfaethlu	£	1,730.07
Llanfair-yn-Neubwll	£	1,741.68
Fali	£	1,762.11
Bryngwran	£	1,746.54
Rhoscolyn	£	1,726.11
Trewalchmai	£	1,746.36

sef y symiau a geir trwy ychwanegu at y swm a geir yn 8(e) uchod, symiau'r eitem neu'r eitemau arbennig sy'n berthnasol i anheddau yn y rhannau hynny o ardal y Cyngor y cyfeiriwyd atynt uchod wedi'u rhannu ym mhob achos gan y swm yn 8(b) uchod, a gyfrifir gan y Pwyllgor Gwaith yn unol ag Adran 34(3) y Ddeddf, sef symiau sylfaenol y dreth gyngor am y flwyddyn ar gyfer anheddau yn y rhannau hynny o'i ardal lle bo un eitem arbennig neu fwy'n berthnasol.

Bandiau Prisio

sef y symiau a geir trwy luosi'r symiau yn 8(e) a 8(f) uchod a'r rhif sydd, yn ôl y cyfrannau a nodir yn Adran 5(1) y Ddeddf, yn berthnasol i anheddau a restrir mewn band prisiau arbennig wedi'i rannu â'r rhif sydd yn ôl y cyfrannau hynny'n berthnasol i dai a restrir ym mand prisiau D, a gyfrifir gan y Pwyllgor Gwaith, yn unol ag Adran 36(1) y Ddeddf, yn symiau sydd i'w hystyried ar gyfer y flwyddyn gyda golwg ar y categorïau o anheddau a restrir yn y gwahanol fandiau prisiau.

		Y Dreth Gyngor fesul band, fesul ardal, sy'n cynnwys Cyngor Sir Ynys Môn ac elfennau / Praeseptau Cyngor Cymuned / Tref								
		A	B	C	D	E	F	G	H	I
Amlwch	£	1,189.56	1,387.82	1,586.08	1,784.34	2,180.86	2,577.38	2,973.90	3,568.68	4,163.46
Biwmares	£	1,158.78	1,351.91	1,545.04	1,738.17	2,124.43	2,510.69	2,896.95	3,476.34	4,055.73
Caergybi	£	1,257.12	1,466.64	1,676.16	1,885.68	2,304.72	2,723.76	3,142.80	3,771.36	4,399.92
Llangefni	£	1,245.48	1,453.06	1,660.64	1,868.22	2,283.38	2,698.54	3,113.70	3,736.44	4,359.18
Porthaethwy	£	1,200.84	1,400.98	1,601.12	1,801.26	2,201.54	2,601.82	3,002.10	3,602.52	4,202.94
Llanddaniel-fab	£	1,165.08	1,359.26	1,553.44	1,747.62	2,135.98	2,524.34	2,912.70	3,495.24	4,077.78
Llanddona	£	1,150.74	1,342.53	1,534.32	1,726.11	2,109.69	2,493.27	2,876.85	3,452.22	4,027.59
Cwm Cadnant	£	1,155.78	1,348.41	1,541.04	1,733.67	2,118.93	2,504.19	2,889.45	3,467.34	4,045.23
Llanfair Pwllgwyngyll	£	1,197.18	1,396.71	1,596.24	1,795.77	2,194.83	2,593.89	2,992.95	3,591.54	4,190.13
Llanfihangel Ysgeifiog	£	1,161.06	1,354.57	1,548.08	1,741.59	2,128.61	2,515.63	2,902.65	3,483.18	4,063.71
Bodorgan	£	1,155.42	1,347.99	1,540.56	1,733.13	2,118.27	2,503.41	2,888.55	3,466.26	4,043.97
Llangoed	£	1,162.92	1,356.74	1,550.56	1,744.38	2,132.02	2,519.66	2,907.30	3,488.76	4,070.22
Llangristiolus a Cerrig Ceinwen	£	1,145.46	1,336.37	1,527.28	1,718.19	2,100.01	2,481.83	2,863.65	3,436.38	4,009.11
Llanidan	£	1,165.38	1,359.61	1,553.84	1,748.07	2,136.53	2,524.99	2,913.45	3,496.14	4,078.83
Rhosyr	£	1,160.40	1,353.80	1,547.20	1,740.60	2,127.40	2,514.20	2,901.00	3,481.20	4,061.40
Penmynydd	£	1,163.94	1,357.93	1,551.92	1,745.91	2,133.89	2,521.87	2,909.85	3,491.82	4,073.79
Pentraeth	£	1,157.46	1,350.37	1,543.28	1,736.19	2,122.01	2,507.83	2,893.65	3,472.38	4,051.11
Moelfre	£	1,150.98	1,342.81	1,534.64	1,726.47	2,110.13	2,493.79	2,877.45	3,452.94	4,028.43
Llanbadrig	£	1,168.38	1,363.11	1,557.84	1,752.57	2,142.03	2,531.49	2,920.95	3,505.14	4,089.33
Llanddyfnan	£	1,152.60	1,344.70	1,536.80	1,728.90	2,113.10	2,497.30	2,881.50	3,457.80	4,034.10
Llaneilian	£	1,162.56	1,356.32	1,550.08	1,743.84	2,131.36	2,518.88	2,906.40	3,487.68	4,068.96
Llannerch-y-medd	£	1,166.46	1,360.87	1,555.28	1,749.69	2,138.51	2,527.33	2,916.15	3,499.38	4,082.61
Llaneugrad	£	1,149.96	1,341.62	1,533.28	1,724.94	2,108.26	2,491.58	2,874.90	3,449.88	4,024.86
Llanfair Mathafarn Eithaf	£	1,160.46	1,353.87	1,547.28	1,740.69	2,127.51	2,514.33	2,901.15	3,481.38	4,061.61
Cylch y Garn	£	1,149.54	1,341.13	1,532.72	1,724.31	2,107.49	2,490.67	2,873.85	3,448.62	4,023.39
Mechell	£	1,149.66	1,341.27	1,532.88	1,724.49	2,107.71	2,490.93	2,874.15	3,448.98	4,023.81
Rhos-y-bol	£	1,148.16	1,339.52	1,530.88	1,722.24	2,104.96	2,487.68	2,870.40	3,444.48	4,018.56
Aberffraw	£	1,162.14	1,355.83	1,549.52	1,743.21	2,130.59	2,517.97	2,905.35	3,486.42	4,067.49
Bodedern	£	1,159.44	1,352.68	1,545.92	1,739.16	2,125.64	2,512.12	2,898.60	3,478.32	4,058.04
Bodffordd	£	1,160.52	1,353.94	1,547.36	1,740.78	2,127.62	2,514.46	2,901.30	3,481.56	4,061.82

Trearddur	£	1,153.08	1,345.26	1,537.44	1,729.62	2,113.98	2,498.34	2,882.70	3,459.24	4,035.78
Tref Alaw	£	1,153.68	1,345.96	1,538.24	1,730.52	2,115.08	2,499.64	2,884.20	3,461.04	4,037.88
Llanfachraeth	£	1,176.60	1,372.70	1,568.80	1,764.90	2,157.10	2,549.30	2,941.50	3,529.80	4,118.10
Llanfaelog	£	1,157.46	1,350.37	1,543.28	1,736.19	2,122.01	2,507.83	2,893.65	3,472.38	4,051.11
Llanfaethlu	£	1,153.38	1,345.61	1,537.84	1,730.07	2,114.53	2,498.99	2,883.45	3,460.14	4,036.83
Llanfair-yn-Neubwll	£	1,161.12	1,354.64	1,548.16	1,741.68	2,128.72	2,515.76	2,902.80	3,483.36	4,063.92
Fali	£	1,174.74	1,370.53	1,566.32	1,762.11	2,153.69	2,545.27	2,936.85	3,524.22	4,111.59
Bryngwran	£	1,164.36	1,358.42	1,552.48	1,746.54	2,134.66	2,522.78	2,910.90	3,493.08	4,075.26
Rhoscolyn	£	1,150.74	1,342.53	1,534.32	1,726.11	2,109.69	2,493.27	2,876.85	3,452.22	4,027.59
Trewalchmai	£	1,164.24	1,358.28	1,552.32	1,746.36	2,134.44	2,522.52	2,910.60	3,492.72	4,074.84

9. Y dylid nodi, ar gyfer y flwyddyn 2025/26, fod Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru wedi nodi'r symiau a ganlyn mewn praesept a roddwyd i'r Cyngor, yn unol ag Adran 40 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992, ar gyfer pob un o'r categorïau o anheddau a ddangosir isod:-

Awdurdod Praeseptio **Bandiau Prisio**

		A	B	C	D	E	F	G	H	I
Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru	£	248.10	289.45	330.80	372.15	454.85	537.55	620.25	744.30	868.35

10. Wedi pennu'r cyfanswm ym mhob achos o'r symiau yn 8(ff) a 9 uchod, bod y Cyngor, yn unol ag Adran 30(2) Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992, drwy hyn yn pennu'r symiau a ganlyn ar gyfer y dreth gyngor ar gyfer y flwyddyn 2025/26 ar gyfer pob categori o anheddau a ddangosir isod:-

		Y Dreth Gyngor fesul Band, ym mhob ardal, sy'n cynnwys elfen Cyngor Sir Ynys-Môn, Praeseptau Cyngor Cymunedol / Tref a Phraesept Heddlu Gogledd Cymru								
		A	B	C	D	E	F	G	H	I
Amlwch	£	1,437.66	1,677.27	1,916.88	2,156.49	2,635.71	3,114.93	3,594.15	4,312.98	5,031.81
Biwmares	£	1,406.88	1,641.36	1,875.84	2,110.32	2,579.28	3,048.24	3,517.20	4,220.64	4,924.08
Caergybi	£	1,505.22	1,756.09	2,006.96	2,257.83	2,759.57	3,261.31	3,763.05	4,515.66	5,268.27
Llangefni	£	1,493.58	1,742.51	1,991.44	2,240.37	2,738.23	3,236.09	3,733.95	4,480.74	5,227.53
Porthaethwy	£	1,448.94	1,690.43	1,931.92	2,173.41	2,656.39	3,139.37	3,622.35	4,346.82	5,071.29
Llanddaniel-fab	£	1,413.18	1,648.71	1,884.24	2,119.77	2,590.83	3,061.89	3,532.95	4,239.54	4,946.13
Llanddona	£	1,398.84	1,631.98	1,865.12	2,098.26	2,564.54	3,030.82	3,497.10	4,196.52	4,895.94
Cwm Cadnant	£	1,403.88	1,637.86	1,871.84	2,105.82	2,573.78	3,041.74	3,509.70	4,211.64	4,913.58
Llanfair Pwllgwyngyll	£	1,445.28	1,686.16	1,927.04	2,167.92	2,649.68	3,131.44	3,613.20	4,335.84	5,058.48
Llanfihangel Ysgeifiog	£	1,409.16	1,644.02	1,878.88	2,113.74	2,583.46	3,053.18	3,522.90	4,227.48	4,932.06
Bodorgan	£	1,403.52	1,637.44	1,871.36	2,105.28	2,573.12	3,040.96	3,508.80	4,210.56	4,912.32
Llangoed	£	1,411.02	1,646.19	1,881.36	2,116.53	2,586.87	3,057.21	3,527.55	4,233.06	4,938.57
Llangristiolus a Cerrig Ceinwen	£	1,393.56	1,625.82	1,858.08	2,090.34	2,554.86	3,019.38	3,483.90	4,180.68	4,877.46
Llanidan	£	1,413.48	1,649.06	1,884.64	2,120.22	2,591.38	3,062.54	3,533.70	4,240.44	4,947.18
Rhosyr	£	1,408.50	1,643.25	1,878.00	2,112.75	2,582.25	3,051.75	3,521.25	4,225.50	4,929.75
Penmynydd	£	1,412.04	1,647.38	1,882.72	2,118.06	2,588.74	3,059.42	3,530.10	4,236.12	4,942.14
Pentraeth	£	1,405.56	1,639.82	1,874.08	2,108.34	2,576.86	3,045.38	3,513.90	4,216.68	4,919.46
Moelfre	£	1,399.08	1,632.26	1,865.44	2,098.62	2,564.98	3,031.34	3,497.70	4,197.24	4,896.78
Llanbadrig	£	1,416.48	1,652.56	1,888.64	2,124.72	2,596.88	3,069.04	3,541.20	4,249.44	4,957.68

Llanddyfnan	£	1,400.70	1,634.15	1,867.60	2,101.05	2,567.95	3,034.85	3,501.75	4,202.10	4,902.45
Llaneilian	£	1,410.66	1,645.77	1,880.88	2,115.99	2,586.21	3,056.43	3,526.65	4,231.98	4,937.31
Llannerch-y-medd	£	1,414.56	1,650.32	1,886.08	2,121.84	2,593.36	3,064.88	3,536.40	4,243.68	4,950.96
Llaneugrad	£	1,398.06	1,631.07	1,864.08	2,097.09	2,563.11	3,029.13	3,495.15	4,194.18	4,893.21
Llanfair Mathafarn Eithaf	£	1,408.56	1,643.32	1,878.08	2,112.84	2,582.36	3,051.88	3,521.40	4,225.68	4,929.96
Cylch y Garn	£	1,397.64	1,630.58	1,863.52	2,096.46	2,562.34	3,028.22	3,494.10	4,192.92	4,891.74
Mechell	£	1,397.76	1,630.72	1,863.68	2,096.64	2,562.56	3,028.48	3,494.40	4,193.28	4,892.16
Rhos-y-bol	£	1,396.26	1,628.97	1,861.68	2,094.39	2,559.81	3,025.23	3,490.65	4,188.78	4,886.91
Aberffraw	£	1,410.24	1,645.28	1,880.32	2,115.36	2,585.44	3,055.52	3,525.60	4,230.72	4,935.84
Bodedern	£	1,407.54	1,642.13	1,876.72	2,111.31	2,580.49	3,049.67	3,518.85	4,222.62	4,926.39
Bodffordd	£	1,408.62	1,643.39	1,878.16	2,112.93	2,582.47	3,052.01	3,521.55	4,225.86	4,930.17
Trearddur	£	1,401.18	1,634.71	1,868.24	2,101.77	2,568.83	3,035.89	3,502.95	4,203.54	4,904.13
Tref Alaw	£	1,401.78	1,635.41	1,869.04	2,102.67	2,569.93	3,037.19	3,504.45	4,205.34	4,906.23
Llanfachraeth	£	1,424.70	1,662.15	1,899.60	2,137.05	2,611.95	3,086.85	3,561.75	4,274.10	4,986.45
Llanfaelog	£	1,405.56	1,639.82	1,874.08	2,108.34	2,576.86	3,045.38	3,513.90	4,216.68	4,919.46
Llanfaethlu	£	1,401.48	1,635.06	1,868.64	2,102.22	2,569.38	3,036.54	3,503.70	4,204.44	4,905.18
Llanfair-yn-Neubwll	£	1,409.22	1,644.09	1,878.96	2,113.83	2,583.57	3,053.31	3,523.05	4,227.66	4,932.27
Fali	£	1,422.84	1,659.98	1,897.12	2,134.26	2,608.54	3,082.82	3,557.10	4,268.52	4,979.94
Bryngwran	£	1,412.46	1,647.87	1,883.28	2,118.69	2,589.51	3,060.33	3,531.15	4,237.38	4,943.61
Rhoscolyn	£	1,398.84	1,631.98	1,865.12	2,098.26	2,564.54	3,030.82	3,497.10	4,196.52	4,895.94
Trewalchmai	£	1,412.34	1,647.73	1,883.12	2,118.51	2,589.29	3,060.07	3,530.85	4,237.02	4,943.19

10. ADOLYGIAD POLISI IAITH GYMRAEG

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro fel y'i cyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ar 18 Chwefror, 2025 i'w gymeradwyo gan y Cyngor.

Dywedodd Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg fod polisi Cymraeg presennol y Cyngor wedi'i fabwysiadu yn 2016 pan ddaeth safonau statudol y Gymraeg i rym, ers hynny, mae'r ddealltwriaeth o'r safonau wedi aeddfedu, ac mae arferion yr Awdurdod mewn perthynas â'r iaith wedi datblygu'n sylweddol. Mae'r defnydd o'r Gymraeg wedi cael ei gryfhau o fewn gweinyddiaeth y Cyngor. Nododd fod gohebiaeth wedi cael ei derbyn yn ddiweddar yn awgrymu bod ymrwymiad yr Awdurdod i'r Gymraeg wedi cael ei wanhau. Dywedodd fod hyn yn gamarweiniol gan fod y Gymraeg yn un o'r 6 amcan yng Nghynllun y Cyngor.

Roedd y Cynghorydd Pip O'Neill yn dymuno cofnodi ei werthfawrogiad i'r Cyngor am y cyfleoedd i ddysgu'r Gymraeg.

PENDERFYNWYD yn unfrydol i gymeradwyo'r Polisi Iaith Gymraeg diwygiedig.

11. TREFNIADAU CRAFFU'R CYD-BWYLLGOR CORFFOREDIG

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro i'r Cyngor ei dderbyn.

Dywedodd Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer fod yr adroddiad yn tynnu sylw at y trefniadau craffu ar gyfer y Cyd-bwyllgorau Corfforedig. Rhagwelir y bydd y Cyd-bwyllgor Corfforaethol yn gyfrifol am gyflawni Cais Twf Gogledd Cymru ym mis Ebrill, 2025 yn dilyn trosglwyddo'r cyfrifoldebau gan Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Tynnodd sylw at y trefniadau gweinyddu wrth greu Pwyllgor Rhanbarthol.

PENDERFYNWYD:-

- **Sefydlu Pwyllgor Trosolwg a Chraffu ar y Cyd ar gyfer Cyd-bwyllgor Corfforedig y Gogledd, gyda'r Cylch Gorchwyl a nodir yn Atodiad1;**
- **y bydd pwerau'r pwyllgorau sgriwtini lleol o dan Reoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Rhif 2) (Cymru) 2022 yn cael eu cadw;**
- **y bydd y rhai a enwebir i'r Pwyllgor Trosolwg a Sgriwtini ar y Cyd o Gyngor Sir Ynys Môn yn adlewyrchu cydbwysedd gwleidyddol Cyngor Sir Ynys Môn yn hytrach nag aelodaeth y Cynghorau Cyfansoddol gyda'i gilydd;**
- **y bydd ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor Trosolwg a Sgriwtini ar y Cyd yn cael ei darparu gan y CBC yn unol â'r Cylch Gorchwyl.**

(Bu i'r Cynghorydd Kenneth P Hughes ymatal ei bleidlais)

12. DATGANIAD POLISI TÂL 2025

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Adnoddau Dynol a Thrawsnewid i'r Cyngor ei dderbyn.

PENDERFYNWYD cymeradwyo Datganiad Polisi Tâl y Cyngor ar gyfer 2024/2025.

CYNGHORYDD GLYN HAYNES
CADEIRYDD